

**Yizkor: Is There an Afterlife?
If Yes, Why Doesn't the Torah Mention It?**

Source Sheets
Rabbi Efrem Goldberg
reg@brsonline.org

(1092-1167) R' AVRAHAM IBN EZRA (צב"ר אב"ר) (ג'תתקצ"ב)

ודבר העולם הבא לא יבינו אחד מני אלה, כי עמוק הוא. ושכר העולם הבא תלוי בדבר הנשמה⁶⁴. והנה הוא חלף עבודת הלב, ועבודתו להתכונן מעשה ה', כי הם הסולם לעלות בו אל מעלת דעת ה', שהוא העיקר. והנה גם התורה ביארה למשכיל דבר עץ החיים⁶⁵. והנה יש כח לנצח הכרובים⁶⁶, והאוכל מעץ החיים וחי לעולם כמלאכי השרת⁶⁷, וכן במזמור לבני קרח, שמעו זאת כל העמים (תהלים מט ב)⁶⁸, והסוד אך אלהים יפדה נפשי מיד שאול כי יקחני סלה (שם שם טז)⁶⁹, וכן אחר כבוד תקחני (שם עג כד)⁷⁰. והנה עם שניהם לקיחה, כאשר עם דבר חנוך⁷¹ ואליהו⁷². ואחר שאמר ויקר פדיון נפשם (שם מט ט), איך אמר יפדה נפשי. והמשכיל יבין⁷³.

(לט) אני אני, פעמיים, כמו אנכי אנכי (ישעיה נא יב)⁵³, או כי אני הוא ולא אשנה⁵⁴. והוא הנכון. כי אין עמו פועל, אני הוא שהמתי את ישראל, ואני אחיה אותם⁵⁵. והנה הם לא נצלו⁵⁶. ואין מציל אתכם מידי, גם אתם מידי⁵⁷ עד עשותי את המשפט בכם. ורבים אומרים, כי מזה הכתוב נלמוד חיי העולם הבא. והעד, שאמר בתחילה אמית, ואחר כך אחיה, וכן ה' ממית ומחיה (ש"א ב ו), והעד, ה' מוריד שאול ויעל (שם שם)⁵⁸. ואחרים אמרו, מפסוק ואך את דמכם לנפשותיכם (בראשית ט ה)⁵⁹. גם וצדקה תהיה לנו (לעיל ו כה)⁶⁰, כי הוא חייד (לעיל ל כ) בעולם הבא⁶¹, ואורך ימיו (שם) בעולם הזה. למען ייטב לך (לעיל ה טז)⁶². ורבינו הא"ל אמר, כי לא הוצרך הכתוב לפרש דבר העולם הבא, כי היה ידוע בהעתיקה⁶³. ולפי דעתי, שהתורה נתנה לכל, לא לאחד לבדו.

(1194 - 1270) RAMBAN (ב"ר אב"ר) (ג'תתקצ"ד)

וגו' באל שדי, הבטחתיו הרבה⁶ הבטחות. ובכלן אמרתי להם אני אל שדי. ושמי ה' לא נודעתי להם. לא הודעתי אין כתיב כאן⁷, אלא לא נודעתי להם. שלא נודעתי להם במדה אמיתית שלי שעליה נקרא שמי ה', נאמן לאמת הדברים⁸ שהרי הבטחתים ולא קיימתים⁹. כל אלו דברי הרב. וירצה לפרש שעדיין לא נודע קיום ההבטחה, ואף על פי שעדיין לא הגיע הזמן¹⁰ מכל מקום לא נודע להם¹¹ בקיום הבטחתו. ועם כל זה לא תקן הלשון. שהיה ראוי לומר לא הודעתי, או שיאמר ושמי ה' לא נודע להם. ואולי לדעתו יאמר ושמי ה' ולא נודעתי להם כלומר שלא נודעתי להם בו. והחכם רבי אברהם פי' כי בי"ת באל שדי מושכת¹². ושיעורו וארא אל אברהם וגו' באל שדי ובשמי ה' לא נודעתי להם. וענין הכתוב כי נראה לאבות בשם הזה¹³ שהוא מנצח¹⁴ מערכות שמים ולעשות עמם נסים גדולים שלא נתבטל מהם מנהג¹⁵ העולם, ברעב פדה אותם ממות¹⁶ ובמלחמה מידי חרב, ולתת להם עושר וכבוד וכל טובה והם ככל¹⁷ היעודים שבתורה בברכות ובקללות. כי לא תבא על אדם טובה בשכר מצוה או רעה בעונש עבירה רק במעשה הנס¹⁸. ואם יונה¹⁹ האדם לטבעו או למזלו לא יוסיפו בו מעשיו דבר ולא יגרעו ממנו. אבל שכר כל התורה וענשה בעולם הזה הכל נסים והם נסתרים. יחשב בהם לרואים שהוא מנהגו של עולם והם באדם עונש ושכר באמת ומפני זה תאריך התורה ביעודים שבעולם הזה ולא תבאר יעודי הנפש בעולם הנשמות כי אלה מופתים שכנגד²⁰ התולדה²¹ וקיום הנפש ודבקה באלהים

It is not [in nature] that man should be rewarded for performance of a commandment or punished for committing a transgression but by a miracle. If man were left to his nature or his fortune, his deeds would neither add to him nor diminish from him. Rather, reward and punishment in this world, as mentioned in the entire scope of the Torah, are all miracles, but they are hidden. They appear to the onlooker as being part of the natural order of things, but in truth they come upon man as punishment and reward [for his deeds]. It is for this reason that the Torah speaks at great length of the assurances concerning this world, and does not explain the assurances of the soul in "the World of Souls."¹² These [assurances mentioned in the Torah as recompense for the observance or transgression of the Divine Commandments] are wonders which go contrary to nature,¹³ while the existence of the soul [after the death of the body] and its cleaving unto G-d are the proper way inherent in its nature that she *returneth unto G-d*

(8'2) פנ3. - פפף 3 רי YITZCHAK b. MOSHE ARAMA (1420 - 1494) SPAIN

Rabbi Menachem, son-in-law of Rabbi Eleazar, said: "When I consider the rewards offered for observing the commandments of the Torah in this portion of the Torah, and I contrast them with the penalties threatened for non observance, I turn my feet toward Your statutes." Rabbi Chiyah in the name of Rabbi Yochanan said: "I consider the list of blessings and the list of curses. The blessings range throughout the letters of the *aleph bet*, whereas the curses commence with the letter *vav* and continue to the letter *heh*. Not only do the curses appear in the reverse order, but the message is that if we but deserve it, the curses will also be converted into blessings. This is the meaning of the words "if you will walk in My statutes."

It is a sacred duty for a teacher who wants to succeed, to acquire two qualities. 1) He must be competent in the subject he teaches, possess pedagogical skills, and 2) he must sincerely like the pupil. Failing these preconditions, he is not likely to succeed in his task. The wisdom of someone who hates him, will not benefit a person much, nor will the love of a fool. The brilliant Achitofel who hated David is an example of point number one, whereas the love of Eve in persuading Adam to follow the advice of the serpent illustrates point number two.

G'd is described as a loving father in many verses in the Bible. He is also described as teaching us. We have then in G'd the ideal teacher, since as father He has our best interests at heart, and since He is the source of all knowledge, He is the teacher, pedagogue par excellence.

The question arises why He offers material rewards rather than spiritual rewards in our Parshah? Why does the Torah treat us like small children who are offered candy by their teacher to encourage them to study?

David, - as per our opening Midrash, - realised that when he wanted to find a reliable teacher to guide him, to help him realise his potential, he had to turn to G'ds *eydot*, testimonies.

When Moses had asked G'd for additional knowledge, he prayed "teach me Your ways, so that I may be able to understand You." Since the greatest success one can achieve in study is to acquire knowledge to ensure one's soul's survival in a world of abstract spirits, the reward offered by the Torah for observance of its statutes should have been just that, not the transient material values listed

in our Parshah.

Mankind is divided into three categories. A) There are people who do not believe in any G'd, do not believe that their very existence is due to anything but chance. B) There are people who are very religious. They believe in a variety of deities, powers, but fail to recognise G'd as the Creator and primary Cause. C) Those who believe in the true Creator.

The first group will not question why no mention is made of the soul or its survival. This is because as far as they are concerned, they cannot imagine any abstract intelligence at all, or because they feel that if there were such abstract intelligences, they would be subject to totally different rules of existence from those governing human life.

The second group admits that there is a survival of the soul, but they do not consider observance of Torah laws the vehicle by means of which one attains such an objective. An example is Islam which considers after life the exclusive domain of members of that religion.

The third group, Jews, are of course entitled to ask why Torah does not describe the survival of the soul as the reward for observance of its statutes.

We need not answer group one, since they believe in the eternity of matter, and do not believe in the existence of a living Creator. On the contrary, had Torah promised survival of the soul, they would have ridiculed such a promise.

Even the most advanced of that group consider that the advantage man enjoys over other creatures lies only in the fact that some of us possess superior intelligence enabling us to unravel some of the mysteries of nature. The Kuzari discusses all this. See also our commentary in chapter fifty three. (in the original Hebrew) To sum up, that group views everything from a strictly material point of view.

People of such orientation could never be persuaded by the promise of anything that could not be verified in this life. The promise of the soul's survival would not motivate them to perform *mitzvot* then.

Just imagine what would have been the impact on a man such as Naaman the Syrian general who was healed of *tzora-at* by the good offices of the prophet Elisha, i.e. by bathing himself in the river Jordan. Had he been promised eternal life in return for believing in the prophet and the G'd of Israel, this would not have impressed

nim. Being cured of his affliction however, instantly made a convert out of him. (compare Kings II chapter 5)

The Parshah "if you will walk in accordance with My laws," refers to conduct in consonance with natural law established by G'd. Freedom of choice has been given to man to enable him to live either in accordance with natural law, or to defy it. The result of exercising this freedom negatively, can be catastrophic, as described in Avot 5,11. No fewer than seven natural disasters will come upon the world in retribution for seven kinds of violations of G'd's natural order. (compare chapter 12)

It is more difficult to explain the Torah's promise of material rewards to the second group of people, i.e. those who do believe in spiritual rewards as the result of adhering to their respective religions. According to them, how can the Torah remain silent about life after death? It is not surprising that adherents of those religions argue that since Judaism apparently cannot lead you to the world in which spiritual values predominate, it is only a preliminary stage for the messianic age. When that age arrives, Judaism would have to be redefined for those people who have reached the niveau Torah wishes them to achieve by means of *mitzvot ma-assiyot*, performance of the commandments. The justification of the whole attitude of Christianity towards Judaism is anchored in this apparent failure of Torah to promise survival of the soul as a reward for following the lifestyle prescribed by Torah.

Since man's activities consist of either fulfilling the will of G'd, or the reverse, visible results of having fulfilled G'ds will are a necessary incentive. For this reason, our sages say that it is quite in order to fulfil Torah laws for the wrong reason, since chances are that eventually one will do so for the right reasons. (Pessachim 50) David says in Psalm 57,11, "Your mercy is great unto the Heavens," whereas in Psalm 108,5, he says "Your mercy is great **beyond** the Heavens." The former statement refers to people whose horizon is limited to the physical world, whereas the latter refers to people who do not see their entire purpose in their physical existence.

The Torah offers much broader hints concerning the forfeiture of such privileges as the soul's survival, when the kind of transgression involving the *karet* penalty is discussed. Being "cut off" from one's people, and similar terminology would be meaningless, were it to refer merely to physical death. Indeed, it would be ridiculous to decree a penalty that could not even be noticed.

Onkelos feels that if the presence of the *shechinah* in our midst

confers spiritual benefits upon us, once our soul is no longer encumbered by our body, such benefits would be greatly enhanced.

Clearly, all the exhortations of the Torah to train oneself to become holy as G'd is holy, cannot have as their purpose anything other than to encourage conduct that will ensure a continued existence of our spiritual centre, i.e. our soul.

The third group of people, namely believing Jews, who while steadfast in their belief, would still welcome specific statements in the Torah concerning afterlife, need to appreciate the following. Afterlife is much more than a promise held out in return for specific religious observances. Man's superiority over other creatures on this earth could hardly be demonstrated by anything other than the survival of his soul. Solomon grapples with the problem in the book of Kohelet, and concludes that this is the only thing which makes man stand out over the animals. "Who perceives that the spirit of man is the one that ascends on high, while the spirit of the beast descends down into the earth?" (Kohelet 3,21)

David and many others do not tire of expressing their longing for the blissful state of afterlife. Abigail refers to it, the Talmud is full of references to it. When one reads the promise of reward in our Parshah, one finds at the end, after the mundane rewards have been listed, "I will place My Residence amongst you." For the believers this is enough. For the scoffers nothing would be enough, since they only believe what their own eyes have seen, anyways.

Some problems in the text of our Parshah.

- 1) Why are the curses in Parshat Ki Tavo so much longer than the ones in Bechukotai, and why are the blessings shorter in our Parshah, when compared with Ki Tavo?
- 2) What is the relationship between feeling secure and the earth's yield? (verse 5)
- 3) Why the disproportionate description of five putting a hundred to flight, (ratio of 1-20) whereas one hundred put ten thousand to flight (ratio of 1-100)?
- 4) Why does the Torah commence the curses with the severe punishments? There seems a lack of order in the list of punishments!
- 5) The word *az* in verse 41, is hard to understand!
- 6) Who are the *rishonim* whose remembrance causes G'd to recall the covenant? (verse 45)
- 7) Verses 34 and 35 describing the land making up for neglected

כלי יקר

ויגון באופן שתוכל לעבוד את ה' בלא שום מונע, אבל עיקר השכר של העולם הבא אינו נזכר כאן כדי שיעבוד את בוראו לשמה, ולא מחמת השכר ההוא או מיראת העונש, עיין בספר המדע (הל' תשובה פ"ט הי"א):

הדעה השניה, הוא דעת הראב"ע, בפרשת האזינו (נכריס לב לט) וזה לשונו, ולפי דעתי שהתורה נתנה לכל ולא לאחד לבדו, ודברי העולם הבא לא יבינו אחר מיני אלף כי עמוק הוא עכ"ל. ודעתו לפי שקשה לצייר אותו שכר כי הגשמי לא ישיג ענין הרוחני, על כן העלימה התורה דבר עמוק זה מן ההמון מרוב קוצר דעתם:

הדעה השלישית, הוא דעת רבינו בחיי הוקן, וזכרו הראב"ע פרשת האזינו ונטה לדבריו, וגם הרמב"ן נטה לדעה זו, והוא שכל היעודים שבתורה הם למעלה מן הטבע, שאין זה דבר טבעי שיררו גשמים בזמן שעושים המצות ויכלא הגשם מן הארץ כשאין עושים רצונו של מקום בדרך הוא, אמנם מה שתעלה הנפש למקום חוצבה והו דבר טבעי אל הנשמה ואין זה בדרך פלא, ואחר שמצינו בתורה עונש כרת אל הנפש

נפשי אתכם. ומה שנאמר לא מאסתים ולא געלתים לכלותם (פסוק מ) היינו דווקא גיעול של כליון לא יגעלם אבל סתם גיעול נפשות יהיה אם גם אחר החורבן לא יסרו:

והתהלכתי בתוכם. פירש רש"י אטייל עמכם כגן עדן כו'. דעתו לסלק מעל חורתינו הקדושה כל טוען ומערער האומר יש לי מקום ללון ולומר מאחר שלא נזכר בתורה עיקר השכר לנשמה, אם כן ודאי אין כח במצות אלו להנחיל עושיהם השכר הנפשי לעולם הבא, והכלית עשייתם אינו כי אם לקבל השכר בעולם הזה האחוז בחבלי כוז. וכבר נתעוררו על ספק זה שלמים וכן רבים, ובאו בהיתר ספק זה שכעה דעות, זכרם מהר"א בחבורו והאר"ך בהם, ואני באתי לקצר בכל היכולת ולסדרם פה כדי להסתים פי דוכרי עתק על חורתינו הקדושה:

הדעה האחת, הוא דעת הרמב"ם שכל אלו היעודים אינן עיקר השכר, וכל הרעות והטובות שזכרו כאן בפרשה זו הם מדברים מענין הפרת המונעים לבד, ורצה לומר שאם תשמרו מצותי אסיר ממך כל מונעים כמלחמות ותליים ורעב

כלי יקר

בספר האמונות אשר לו וגם בספר מורה נבוכים חלק ג':

הדעה הששית היא, שמאחר שנאמר והתהלכתי בתוכם ונתתי משכני בתוכם, שזהו דיבוק השכינה אל ישראל אפילו בעולם הזה שהנשמה נסתככה עם החומר, קל וחומר שתהיה דבקה אל השכינה אחר הפרדה מן החומר, הנה כל מה שיעדו הרחוק המזויפות אחר המות יעדה התורה לנו גם בחיי העולם הזה והנבואה המצויה בינינו תוכיח. וזו הדעה תמצא גם כן בתשובת החבר למלך הכוזב בסוף מאמר א' מספרו, והחוקיק בדעה זו רבינו גיסיס כדרש החדש:

הדעה השביעית היא, שכל היעודים הנזכרים בתורה הם לכללות האומה כי העולם נידון אחר רובו ויעוד הגשמים והתבואה והשלום וכיוצא בהם יהיה לכל ישראל כאחד, אבל שכר הנפשי לעולם הבא אינו לכללות האומה אלא כל איש בפני עצמו נידון שם על פי מעשיו, ונרמזו במצות כיבוד אב ואם ושלוח הקן לכל איש מישראל, ודעה זו היא בספר עקרים, ובדמכ"ן פרשת עקב (נכריס י"א) כפסוק ככל לבבכם, עיין שם:

בשבעה דרכים אלו ינוסו הדוכרות עתק על חורתינו הקדושה, מלכד מה שראינו בעינינו כמה גדלה חיבת ה' אל אבותינו אברהם יצחק ויעקב, ואילו היתה הצלחתם בעולם הזה סוף הצלחתם, אם כן מה יתרון היה לאברהם על נמרוד הרשע כי זה מלך בכיפה ואברהם היה נע ונד כל הימים מתהלך מאהל אל אהל מגוי אל גוי, וכן יצחק ויעקב לא ידענו מה היה להם מן השכר האמיתי, כי אם זה השכר המיועד לזרעם הוא סוף שכרם, מה כשרון לבעליו כי אחרי מותם ינחלו זרעם את הארץ והמה יצאו מן העולם ריקים מכל עמלם, ואפילו לישראל נחלי הארץ מה יתרון להם אפילו בזמן השלוה על כל מלכי הארץ אשר צלחו ומלכו בעולם כמותם ומקצתם יותר מהמה, אין זה כי אם שרב טוב הצפון לצידיקים, הוא חלקם ונחלתם של האבות ושל כל תולדותיהם כיוצא בהם כי תורה אחת לכלולם:

החוטאת שהיה נכרתת ממקום חוצבה, מזה יש ללמוד שאם לא תחטא שתשוב אל מלונה אל מקום אשר היה שם אהלה בתחילה, ונראה שעל זה נאמר (ההלים לו לה) קוה אל ה' וירוממך לרשח ארץ בהכרת רשעים תראה, רצה לומר באותו כרת המיוערת בתורה לרשעים תראה כי יש שכר נפשי, שירוממך ה' לרשח ארץ החיים כי תעלה הנפש למקום חוצבה מדאיצטריך להכרית נפש הרשעים משם:

הדעה הרביעית היא, לפי שבימים ההם היו כל העולם מכחישים השגחת השם יתברך, והיו טוענים שכל הנעשה בעולם הכל בהכרח ולא ברצון, רצה הקדוש ברוך הוא לאמת פנת ההשגחה על ידי יעודים אלו אשר עיניהם הרואות שכל העושה רצון בוראו מושגח לטובה בכל ההשגחות הללו, ואילו היה מיעד להם השכר הרוחני עדיין ישארו בכפירה זו כי הרוצה לשקר ירחיק עריו, ועיקר דעה זו הוא דעת רבינו ניסים בפרשת בראשית ופרשה בספר הכוזרי (מאמר ראשון ק"ק) כשאמר הכוזרי אל ההבר רואה אני שיעודי זולתכם שמינים ודשנים יותר מיעודיכם, השיבו החבר אבל הם כולם לאחר המות ואין בחיים מהם מאומה ולא דבר שיעיד החוש עליהם, אמר הכוזרי ולא ראיתי אחד מהמאמינים ביעודים ההם מתאיים לקנותה מהרה, אבל אם היה בידו לאחזרם אלף שנים ושהוא ישאר בזכירת החיים ובעול העולם הזה ורוב עצבונו היה כוזר בזה עכ"ל. וזה באמת תשובה נצחת לומר שיעדה התורה הדבר אשר בו האדם חפץ מאד:

הדעה החמישית היא, שקודם קבלת התורה היו עובדים כוכבים ומזלות והיו עושים להם עבודות מיוחדות כדי להמשיך מהם הברכה כתבואות ולהביא גשמים בעתם ושאר הצלחות הגוף, וכשנתן הקדוש ברוך הוא התורה ומנעם מן אותן עבודות הוצרך להבטיחם שגם על ידי שמירת התורה יזכו לאותן יעודים, ועל ידי עבודות הכוכבים ומזלות יחסרו כל אלה, אבל חיי העולם הבא לא הוצרך ליעדם כי גם על ידי אותן עבודות לא היו מובטחים בו. וזה דעת רב סעדיה

(67:א) ' כוסיא ס רי יהוואח חא'לעי
(1075 - 1141)

109 [1] The Rabbi said: "But the guarantees of reward in our religion [are not related to an afterlife. Rather, they] are our bonding to Divinity through prophecy and near-prophecy, and the attachment of Divinity to our people with grandeur, glory, and wonders. That is why it does not say in our Torah that 'if you will perform this commandment, I will bring you to gardens and pleasure'¹⁶² after death.' Rather, it says that 'You will be a nation to Me, and I will be a God to you,¹⁶³ and I will lead you. Some of you will stand before Me,¹⁶⁴ and some will ascend to the heavens.' [This refers to prophets, who] used to roam amongst the angels. The angels referred to them as 'son of man'¹⁶⁵ so that they would be able to distinguish them from the angels all around. Scripture also states that angels will roam amongst you, and you will see them—sometimes only one,¹⁶⁶ sometimes many at a time.¹⁶⁷ They will protect you and fight for you.

[2] "The Torah also says that you will continue to live in the land that is conducive to this type of spiritual elevation, namely, the Holy Land,

162. Such as is the contention of Islam in their definition of their afterlife.
 163. See, for example, Leviticus 26:11-12.
 164. That is, to act as ministers of God, similar to—but not limited to—the role of the *Kohanim*. This is why Scripture states, "And you shall be to Me a kingdom of priests" (Exodus 19:6) (K.Y.).
 165. This title was given to Ezekiel (see, for example, Ezekiel 2:1. Also see Rashi's commentary, ad. loc., s.v. *vayomer ailyav ben adam*). The Rabbi assumes that other prophets who achieved Ezekiel's level and even greater levels were also given this title by the angels (O.N.).
 166. See, for example, Joshua 5:13.
 167. See, for example, 2 Kings 6:17.

אמר החבר: אבל יעודינו הדבקנו בענין האלוהי בנבואה, ומה שהוא קרוב לה, והתחבר הענין האלוהי בנו בגדולה ובכבוד ובמופתים. ועל כן איננו אומר בתורה, כי אם תעשו המצוה הזאת, אביאכם אחרי המות אל גנות והנאות. אבל הוא אומר: ואתם תהיו לי לעם ואני אהיה לכם לאלוהים (שמות ו.ו.) מנהיג אתכם, ויהיה מכם מי שיעמוד לפני ומי שיעלה לשמים כאשר היו הולכים בין המלאכים, ויהיו גם כן מלאכי הולכים ביניכם בארץ ותראו אותם יחידים וריבים, שומרים אתכם ונלחמים לכם, ותתמידו בארץ אשר היא עוזרת על המעלה הזאת, והיא אדמת הקודש, ויהיה שבעה ורעבונה וטובתה, ורעתה - בענין האלוהי כפי מעשיכם, ויהיה נוהג כל העולם על המנהג הטבעי - וזולתכם, כי תראו, עם שכינת שתהיה בתוכם, מטוב אדמתכם וסדר גשמיכם שלא יעברו עתיהם הצריך להם, ושתגברו על אויביכם במתי מספר - המנהג, מה שתכירו בו, כי אין עניינם נוהג על המנהג הטבעי, אבל הרצוני, כאשר תראו אם תמרו מהבצורת והנגף והחיה הרעה - והעולם כולו בשלמה, ואז תדעו כי עניינם מנהיג אותנו דבר שהוא גדול מן הענין הטבעי. והיה כל זה והתורה הזאת וכל יעודיה מובטחים, לא יפול מהם דבר, ויעודיה כולם כולל אותם שורה אחד והוא יחול קרבת אלוהים ומלאכיו. ומי שיגיע אל המעלה הזאת לא יירא מן המות, ותורתנו כבר הראית לנו זה עין בעין.

והמשל בזה, חברים שהיו עומדים במדבר, והלך אחד מהם אל הודו ופגע ממלך הודו כבוד וגדולה מפני שידע, שהוא מן החברים ההם, והיה יודע ופגע מקדם והיו מאוהביו, ונתן לו מתנות יקרות שנשא אותם אל חבריו, והלבישו בגדי המודות ושלח עמו מעבדיו אנשים, - ולא עלה על לב איש שיצאו מלפני המלך ולא שלכו אל המדבר ההוא, - וצוה במצוות וכתת עמו ברית לקבל עבודתו. ובה אל חבריו עם השלוחים ההם ההודיים ושמו בהם החברים ההם והשתדלו בכבודם ובו להם ארמון שהושבסו בו, ושבו החברים ההם שולחים שלוחים להגיע אל ארץ הודו ולראות פני המלך מבלי טורח בעור אלה השלוחים שהיו מורים אותם הדרך הקרובה והישרה. וידעו כולם, כי מי שרוצה ללכת אל ארץ הודו הוא קל עליו מאוד כשיצדק בעבודת המלך וכיכד שלוחיו המגיעים אותו אליו, ולא הוצרכו לשאול למה נעבד העבודה הזאת, כי העילה נראית לעין - כדי להתחבר במלך, וחברתו היא הטובה. והחברים הם בני ישראל, והחולד הראשון הוא משה, וההולכים האחרים הם שאר הנביאים, והשלוחים ההודיים הם השכינה והמלאכים, והכודים החמודות הם האור המושל אשר חל בנפשו מהנבואה והאור המורגש אשר חל על פניו, והמתנות היקרות השלוחות הם שני הלוחות עם עשרת הדברים.

ובעלי הנימוסים האחרים לא ראו מכל זה מאומה, אך אמרו להם: קבלו עבודת מלך הודו, כאשר קבלו עליהם החברים ההם, ואחרי המות תגיעו אל המלך, ואם לא, ירחיק אתכם ויעניש אתכם אחרי מותכם. ומהם מי שאמר: לא בא אלנו אדם שגיד לנו שיהיה אחרי מותו בן עזר או בניהנום. ורובם הגבירו סידור ענינם וחיבור עצתם וקבלו העבודה ויחלו נפשותם במצפון יחול חלוש, אך בנראה יחול חזק ונאמן, ומתגדלים ומתפארים על עמי הארץ שבהם באמונה. ואיך יתפארו אלה בטענת מה שייגיעו אליו אחרי מותם על מי שייגיע זה אליו בחייו, והלא טבע הנביאים והחסידים קרוב אל הקיימים בעולם הבא יותר מטבע מי שלא קרב אל המדרגה הזאת.

and that its bounty and its state of good or bad will all be in the hands of God, commensurate to your actions. All the world will be guided by the laws of nature,¹⁶⁸ except for you. You will see that when My Divine Presence is with you, your land will be bountiful and your rainy seasons will never fluctuate from their needed times. You will defeat your enemies despite your small number.

[3] "Through all this you will see that you are not governed by natural laws of nature, but rather by Divine will. You will also perceive this if you rebel against Me, in that My Divine will shall be manifested by famine, plague, and wild beasts that will strike you while the rest of the world is in a state of prosperity. Then you will understand that your affairs are governed by Something bigger than nature.

[4] "Our Torah and all its rewards are absolutely guaranteed—not one has or ever will be unfulfilled. All the rewards have one common denominator—the aspiration of coming close to God and His angels. Someone who achieves this level will not fear death [for he realizes the goodness that awaits him]. Our Torah thus demonstrates the rewards after death to us [through the spiritual rewards of closeness that exist in this world].¹⁶⁹

[5] "We cite the following analogy: a group of kinsmen became 'stranded in the desert. One of them found his way to India. He was received by the king of India with honor and greatness, because the king realized that he was a member of this group, and that the father of this group used to be one of the king's close friends. The king gave him precious gifts to bring back to his kinsmen in the desert. He also dressed him in beautiful clothing and sent along with him some of his distinguished attendants. It never would have occurred to anyone that these important attendants would ever depart from the king, and certainly not that they would ever travel into the desert. The king charged

168. In this context, "nature" means phenomena that seem to occur arbitrarily, not as a reaction to man's behavior. In Jewish philosophy, this is known as *hashgacha k'lalit*, or "God's general providence," in contrast to what a righteous Israel receives, which is *hashgacha p'ratit*, or "God's specific providence."

169. With this, the Rabbi has also explained why the Torah does not explicitly list the reward of the World to Come. The ultimate reward in Judaism is closeness to God. This can be realized both in this world and in the World to Come. The reason the Torah only discusses the closeness to be accomplished in this world, however, is because of what the Kuzari stated in par. 106, that the rewards that come after death do not provide adequate incentive to the religionist.

the man with a set of commands and made a pact with him to pledge fealty to the king. The man then traveled back to his kinsmen in the desert, accompanied by the Indian representatives. His friends were overjoyed upon the arrival of this entourage, and they built a palace for these distinguished attendants to live in. The rest of the group then sent a delegation back to India to see the king. They were now able to reach India without any trouble through the help of the king's representatives, who showed them the closest and straightest path. It was then that they realized that it is in reality quite easy for anyone who so desires to reach India, as long as he commits himself to the service of the king and appropriately honors the king's messengers when they are sent to him. They had no reason to question the need to serve the king, because it was obvious to all that the purpose was to become close to the king, and closeness to the king was the greatest good.

[6] "In this parable, the group of kinsmen is the Jewish people. The first of them who went to India is Moses. The subsequent delegation is the rest of the Jewish prophets. The Indian representatives of the king are the Divine Presence and the angels. The beautiful clothing is the spiritual light that rested upon Moses' soul as a result of his prophecy, as well as the physical light that radiated from his face.¹⁷⁰ The precious gifts sent by the king are the two tablets that contained the Ten Commandments.¹⁷¹

[7] "The other religions [which are spawned from Judaism] never were witness to any of this. Instead, their founders told their followers: 'Pledge fealty' to 'the king of India' just as those 'kinsmen' did,¹⁷² and after death you will reach the king. If you do not commit yourselves to him, the king will distance you from himself and will torture you after you die. Because of this, many of them [have rejected their faith and] have challenged it by saying, 'No one has ever returned from the dead to tell us that he has gone to the Garden of Eden or Gehenna.' Nevertheless, most of these religionists have accepted this view and prevailed upon others as well to follow in their service [by using threat tactics], in order to preserve their unity and power. Inwardly, their hope for this reward [after death] is weak, but outwardly they profess a strong faith in it. It is with this 'faith' that they glorify themselves over their common folk.

170. Exodus 34:29.

171. See par. 21.

172. See par. 10.

[8] "But how can they hope to glorify themselves with the argument of a rich afterlife to someone who has experienced the reward in *this* world? Was not the composition of the [Jewish] prophets and pious ones closer to the life of the World to Come than anyone [of another religion] who has not reached that level?"

110 [1] The Kuzari said: "How far-fetched it is to believe that the human being can be completely destroyed, losing both body and soul. Only the philosophers—based on their own beliefs—could reconcile such a notion.¹⁷³

[2] "[What is even more far-fetched is that which] other religions say, that a person will live eternally in paradise because of one word that he utters. He may know no other word his entire life, and he may not even understand what he is saying. How great must this word be, if it transforms one from the level of the animals to the level of the angels! Furthermore, one who never utters this one word will revert to the level of the animal, even if he lives his whole life as a wise philosopher, doing good and striving for angelic qualities all his days!"

111 The Rabbi said: "We [on the other hand] do not deprive from any person his just reward for his good deeds, regardless of which nation he hails from. At the same time, the ultimate good is reserved for the nation that is closest to God during their lifetimes.¹⁷⁴ We assess the degree of a person's closeness to God after death according to his level before death."

112 The Kuzari said: "If so, then utilize the comparison for the opposite, and assess the Jews' level in the World to Come based on their current [downtrodden and spiritually distant] status in the world today."

113 The Rabbi said: "I see that you disparage us because of our poverty and lowliness, and yet it is with these very attributes that the leaders of the other religions exalt themselves. They [i.e., Christians] take

173. The philosopher's belief is that only one's intellect remains after death, attaching itself to the Active Intellect. See 5:14.

174. It is therefore Judaism's belief that a righteous gentile also has a share in the World to Come. However, that share is not comparable to the share of a righteous Jew, known here as the "ultimate good." See T.B., *Sanhedrin* 105a (we follow the opinion of R. Yehoshua) and M.T., *Hilchoth Teshuva* 3:5.